

Čo priniesla žatva 2019?

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora zorganizovala 20. septembra 2019 zorganizovala tlačovú besedu k výsledkom tohtoročnej žatvy. Vplyv počasia počas posledných troch rokov jednoznačne potvrdil, že je nevyhnutné bezodkladne riešiť riadenie rizík v poľnohospodárstve a to zo strany poľnohospodárov a aj zo strany štátnych orgánov.

Žatva 2019 je už na Slovensku minulosťou. K záveru 37. týždňa boli žatevné práce ukončené vo všetkých regiónoch/okresoch. Sú však miesta, kde poľnohospodári nepozberali plodiny v plnom rozsahu, pretože boli poškodené vplyvom pôsobenia nepriaznivého počasia, požiaru, resp. obilie poškodila premnožená poľovná zver.

FAKTY O ŽATVE 2019:

- Je úrodovo priemerná
- Kvalita a množstvo obilia má výrazné regionálne rozdiely
- Dôvodom sú extrémne výkyvy počasia (vplyv suchého a horúceho marca, apríla a júna), ľadovec a privalové dažde, pôsobenie premnoženej poľovnej zveri a hrabošov
- Významné škody spôsobili hraboše predovšetkým na západnom Slovensku, (bratislavský, trnavský, nitriansky, trenčiansky kraj), kde je ich výskyt hodnotený ako kalamitne premnožený. Poškodené sú okrem pšenice, repky, jačmene aj ďalšie plodiny ako kukurica, slnečnica, cukrová repa.
- Mimoriadny monitoring Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory o pôsobení týchto 4 škodlivých činiteľov - k 19.9. škody na takmer 200tisíc ha, čo je jedna desatina celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy Slovenskej republiky! Škody počítame v desiatkach miliónov eur.

ÚRODY HUSTOSIATYCH OBILNÍN V ROKU 2019 - monitoring SPPK:

Zo získaných údajov za členov SPPK zo všetkých regiónov Slovenska vyplýva nasledovné:

Pšenica (4,97 t/ha) poskytla priemernú úrodu rovnakú ako v minulom roku a o 8 % nižšiu v porovnaní s päťročným priemerom.

Jačmeň jarný (4,69 t/ha) poskytol priemernú úrodu o 16 % vyššiu v porovnaní s minulým rokom a takmer rovnakú ako je päťročný priemer (4,68 t/ha).

Jačmeň ozimný (5,44 t/ha) poskytol priemernú úrodu o 9 % vyššiu v porovnaní s minulým rokom a o 5 % vyššiu v porovnaní s päťročným priemerom.

Jačmeň spolu (4,94 t/ha) poskytol priemernú úrodu o 14 % vyššiu v porovnaní s predchádzajúcim rokom a o 3 % v porovnaní s päťročným priemerom.

Raž (3,60 t/ha) poskytla priemernú úrodu o 2 % vyššiu v porovnaní s predchádzajúcim rokom a takmer rovnakú ako je päťročný priemer.

Ovos (2,85 t/ha) poskytol úrodu o 5 % nižšiu v porovnaní s predchádzajúcim rokom a o 7 % nižšiu v porovnaní s päťročným priemerom.

Tritikale (3,62 t/ha) poskytlo priemernú úrodu o 5 % nižšiu v porovnaní s predchádzajúcim rokom a o 9 % nižšiu v porovnaní s päťročným priemerom.

Repka (2,85 t/ha) poskytla úrodu o 4 % nižšiu v porovnaní s predchádzajúcim rokom a 9 % nižšiu v porovnaní s päťročným priemerom.

"Vzhľadom k neustálym (aj počas uplynulých týždňov) výkyvom počasia a k pôsobeniu ďalších vyššie spomenutých prírodných činiteľov (premnožené hraboše, poľovná zver), ktoré zásadne ovplyvňujú produkciu plodín a následne aj produkciu potravín, ale aj udržateľnosť kvality pôdy, životného

prostredia a krajiny, je nevyhnutné bezodkladne riešiť riadenie rizík v poľnohospodárstve, zo strany poľnohospodárov a zo strany štátnych orgánov. Priebeh počasia a žatvy v uplynulých troch rokoch vrátane tohto, to jednoznačne potvrdzuje," zdôraznil predseda SPPK Emil Macho.

SLOVENSKÝ ZVÄZ PEKÁROV, CUKRÁROV A CESTOVINÁROV:

Aj po tohtoročnej priemernej žatve sú slovenskí mlynári a pekári sebestační v dodávkach múky. V mnohých oblastiach Slovenska v dôsledku sucha majú pšenice rekordne nízku objemovú hmotnosť, čo má vplyv na výťažnosť múk a ekonomiku mletia.

"Slovensko nepociťuje tento rok problém s nedostatkom obilia ako v minulom roku, v dôsledku čoho cena obilia a múky vlani vzrástla o 30 %. S kvalitným obilím sa v tomto roku obchoduje v porovnateľných cenách ako v žatve počas roka 2018, aj keď je cena obilia čiastočne nižšia ako vlani," zdôraznila pred novinármi Tatiana Lopúchová, predsedníčka Slovenského zväzu pekárov, cukrárov a cestovinárov.

Aj napriek ustáleným cenám obilia a múky v roku 2019 sa nedá očakávať pokles odbytových cien pre pekárské výrobky.

- Dôvodom je sanácia strát z minulého, resp. minulých rokov, kedy sa pekárom nepodarilo v dostatočnej miere premietnuť zvyšujúce sa ceny surovín do reálnych odbytových cien
- Okrem tohto negatívne vplýval na hospodárenie mlynárov aj pekárov dopad mzdových nákladov a rast energií
- V súčasnej dobe majú mlyny dostatočné zásoby obilia z minulého roku čoho dôsledkom bude postupné znižovanie zásob do konca tohto kalendárneho roku, kým príde na rad spracovávanie súčasnej úrody

SLOVENSKÉ ZDRUŽENIE VÝROBCOV PIVA A SLADU:

Sladovnícky jačmeň je jednou z najvýznamnejších poľnohospodárskych plodín, ktoré sa pestujú na našom území. Slad ako komodita po prvom spracovaní je na Slovensku v rámci množstva z obilnín na prvom mieste. V posledných rokoch zaznamenávame negatívny vývoj pestovateľských plôch jačmeňa.

Práve klesajúce výmery sladovníckeho jačmeňa sú jednou z hlavných výziev slovenského sladovníckeho priemyslu súčasnosti.

"Napriek dopytu po sladovníckom jačmeni zo strany slovenských sladovní za ostatné roky na území SR došlo k výraznému poklesu výmer osevných plôch jačmeňa ozimného i jarného. V roku 2008 boli na území Slovenska celkové výmery jačmeňa na úrovni 211-tisíc hektárov. V roku 2019 sme však zaznamenali už len 126 800 hektárov (cca 43-tisíc ha jačmeň ozimný, cca 83-tisíc ha jačmeň jarný)," priblížil viceprezident sladovníckej sekcie Slovenského združenia výrobcov piva a sladu Tomáš Ševčík.

Velkým problémom pre pestovateľov, ale aj spracovateľov, je aj vývoj počasia v posledných rokoch. Extrémne sucha a minimum zrážok má veľký dopad na ich náklady. Extrémne suchý apríl v aktuálnom roku mal veľmi negatívny vplyv na kvantitu jačmeňa, vysoké teploty a takmer žiadne zrážky v júni zase mali zásadný vplyv na kvalitu zrna.

Aj napriek tomuto trendu a problémom, ktorým naši sladovníci čelia, sladovnícky priemysel rastie - zvyšujú sa výrobné kapacity. Výroba sladu dosahovala v roku 2008 hodnotu takmer 268-tisíc ton, v roku 2018 to bolo 292 656 ton. Stúpal aj objem exportovaného sladu zo Slovenska. Kým v roku 2008 bol objem exportovaného sladu 202 640 ton v minulom roku to bolo niečo vyššie 236-tisíc ton.

Ročná produkcia sladu na Slovensku je na úrovni takmer 293tisíc ton /údaj za rok 2018/. Ročná potreba sladovníckeho jačmeňa je aktuálne na úrovni 379-tisíc ton. Náš odhadovaný nedostatok sladu je 120-tisíc ton.

Na výrobné náklady pri výrobe piva má vplyv mnoho faktorov - ceny surovín (jačmeň-slad, chmel), energií, obalov, služieb, personálne náklady a iné. Otázka cenotvorby je téma, ktorá je výlučne v kompetencii pivovarov. Slad ako taký však nebude mať vplyv na ceny piva.

INFORMÁCIE K ŽATVE V RÁMCI V4 a EK:

Polnohospodári vo všetkých krajinách V4 sa v tomto roku opäť stretli s rozmarmi počasia, či už to bolo veľké sucho v apríli a tropické teploty v júni, čo negatívne ovplyvnilo hektárové výnosy a kvalitu produkcie alebo naopak dažde v júli a auguste, ktoré zase na mnohých miestach komplikovali zber úrody. Aj v Českej republike sa v tomto roku prejavil ďalší dopad klimatických zmien, a to premnoženie hraboša polného. Na relatívne vysokej úrovni je populácia hraboša aj v Poľsku a Maďarsku. Problémom tohto roka pre poľnohospodárov zo všetkých krajín V4 budú pravdepodobne tiež nízke výkupné ceny rastlinných komodít.